

ת"פ 7125/08/19 - מדינת ישראל נגד גריגורי אזרייב, אסף עזרייב

בית משפט השלום בחיפה

ת"פ 7125-08-19 ישראל נ' אזרייב ואח'
תיק חיצוני:

בפני	כבוד השופט זיו אריאלי
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשמים	1. גריגורי אזרייב 2. אסף עזרייב

החלטה

בפני בקשה לביטול כתב אישום, מחמת טענת "הגנה מן הצדק".

1. נגד הנאשמים הוגש כתב אישום, במסגרתו מיוחסות להם עבירות על חוק הפיקוח על מחירי מצרכים ושירותים - מכירת מוצרים במחיר העולה על המחיר הקובע, הפרעה לאדם מוסמך לבצע את סמכויותיו, וכן הימנעות מלמסור ידיעה ומסמכים.

2. טרם ניתן מענה לכתב האישום. הנאשמים מעלים טענה מקדמית, במסגרתה הם עותרים כאמור לביטול ההליך המתנהל נגדם. טענתם בדבר קיומה של "הגנה מן הצדק" - נסמכת על הנימוקים הבאים:

א. הנאשמים כלל לא נחקרו טרם הגשת כתב האישום נגדם.

ב. נפלו פגמים מהותיים במהלך החקירה - עדת התביעה, המפקחת מרים ביאז, לא ערכה כל מסמך ולא תיעדה את פעולותיה באופן כלשהו; הדו"ח שערך המפקח שאול לוי, כולל עדות מפי השמועה; אין כל אינדיקציה המלמדת כי המפקחים הזדהו בפני הנאשם 2, והם אף לא הזהירו אותו בדבר זכויותיו. המפקח שאול לוי תישאל את הנאשם 2 אודות מחירי המוצרים, ולא הזהיר אותו בדבר זכותו לשתוק, או בדבר זכותו להימנע מלהפליל את עצמו.

ג. הנאשמים לא קיבלו מאת המאשימה כל הזמנה לחקירה, או מסמך אחר בדואר. המאשימה לא יצאה ידי חובתה בזימון הנאשמים להליכי חקירה.

ד. נאשם 2 החל לעבוד בבית העסק ימים ספורים טרם עריכת הביקורת, לבקשתו של הנאשם 1 (אביו) ובשל מצבו הרפואי המורכב של הנאשם 1. הנאשם 2 פעל בשם מעסיקו, הנאשם 1, בהתאם

להוראותיו, ותוך שהוא מאמין בתום לב כי אין בהתנהגותו משום עבירה כלשהיא.

3. המאשימה סבורה כי יש לדחות את בקשת הנאשמים, ובתשובתה בכתב פירטה את טעמי התנגדותה.

4. אשר לטענה כי הנאשמים לא נחקרו - נטען כי מדובר בטענה מקוממת: המפקחת מרים ביאז נכנסה לבית העסק על מנת לערוך את הביקורת, אלא שאז נתקלה בחוסר שיתוף פעולה מצדו של נאשם 2, אשר סירב להזדהות בפני המפקחים, סילק אותם מבית העסק שלו, ועל כן המפקחים נאלצו להזמין נידת משטרה על מנת להמשיך ולטפל באירוע. הנאשם 2 סיכל את ניסיונות החקירה. נשלחו אליו ואל הנאשם 1 זימונים להתייצב לחקירה, ואף נמסרו לנאשם 2 זימונים בעת הביקורת מושא כתב האישום. כל הזימונים נמסרו כדין, אך הנאשמים בחרו שלא להתייצב לחקירה, ובכך ויתרו על זכות הטיעון שלהם.

5. לענין קבילות הראיות ודיון - נטען כי טענות אלו מקומן להישמע במהלך שמיעת הראיות, וכי הן אינן מקימות טענה מקדמית של הגנה מן הצדק.

6. הנאשמים מסרו תגובתם בכתב לתגובת המאשימה. הנאשמים חזרו וטענו כי לא קיבלו כל זימון לחקירה.

7. בדיון שהתקיים ביום 2.6.20 חזר כל צד על טענותיו.

8. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים ועיינתי בכתבי הטענות, נחה דעתי כי דין הבקשה להידחות, בשלב זה.

9. אבהיר, לענין טענת 'הגנה מן הצדק', כי עוד בטרם תוקן חוק סדר הדין הפלילי ובטרם התווספה הוראת סעיף 149(10) לחוק - נקבעו בפסיקה אמות מידה לגבי אופן החלתה של דוקטרינת "הגנה מן הצדק". כידוע, בפסיקה נקבע "מבחן משולש" -

בשלב הראשון יש לבחון מהם הפגמים שהתגלו בהליך המשפטי כנגד הנאשם, ומהי עוצמתם. בירור זה נעשה במנותק משאלת האשמה או החפות.

בשלב השני יש לקבוע אם ניתן לקיים את ההליך הפלילי, בצורה הוגנת וצודקת, חרף הפגמים שהתגלו בו. בשלב זה על בית המשפט לאזן בין האינטרסים השונים תוך התחשבות בנסיבות כל מקרה ומקרה. בין היתר, על בית המשפט לשקול את חומרת העבירה המיוחסת לנאשם, מידת הפגיעה ביכולתו להתגונן כראוי, מידת אשמתה של הרשות בקיומו של הפגם בהליך, ועוד. כך למשל נקבע על ידי כב' השופטת ד' ברק-ארז בע"פ 5975/14 אגבריה נ' מדינת ישראל (31.12.2015), כי:

"בבחינת הטענה של הגנה מן הצדק יש להביא בחשבון מגוון רחב של שיקולים, ובכלל זאת את חומרת העבירה, נסיבות המקרה וכן שיקולים של גמול והרתעה. יש לאזן במכלול השיקולים גם את האינטרס הציבורי בקיום המשפט, במיצוי הדין עם

עבריינים ובשמירה על ביטחון הציבור ועל זכויותיהם של נפגעי העבירה. מנגד, יש להביא בחשבון גם את זכויות הנאשם, את טוהר ההליך הפלילי, את השאיפה להביא לפסילת מהלכים נפסדים של התביעה ולשמור על אמון הציבור בבית המשפט".

בשלב השלישי על בית המשפט לבחון (ככל שהשתכנע כי ההליך אכן נוהל באופן שנוגד עקרונות של צדק והגיונות), אם ניתן לרפא את הפגמים תוך נקיטת אמצעים מתונים יותר מאשר ביטול כתב האישום [דוגמת ביטול חלקי של חלק מהאישומים בכתב האישום, או הבאת הפגמים בחשבון בעת גזירת הדין, במסגרת שיקולי הענישה].

ר' בהקשר זה ע"פ 4855/02 **מדינת ישראל נ' בורוביץ**, פ"ד נט (6) 776;

ע"פ 3821/08 **שלומוב נ' מדינת ישראל** (27.11.2008);

ע"פ 7014/06 **מדינת ישראל נ' לימור** (4.9.2007).

10. אף לאחר חקיקתו של סעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי, המשיכה הפסיקה ונשענה על "המבחן המשולש" כאבן בוחן להחלטה של דוקטרינת ההגנה מן הצדק [ר' למשל ע"פ 371/06 **פלוני נ' מדינת ישראל** (20.4.2008); ע"פ 6201/18 **טובול ואח' נ' מדינת ישראל** (28.10.2019)].

11. בענייננו, והגם שאין חובה חקוקה לגבות גרסתו של חשוד בגין עבירות מסוג העבירות המיוחסות לנאשמים בכתב האישום - הרי שהפסיקה התייחסה בהרחבה לזכותה וחובתה של הרשות החוקרת לגבות גרסה מהחשוד ביחס לחשדות המופנים כלפיו - כל זאת בטרם הגשת כתב אישום.

לחקירת החשוד תכלית כפולה. מחד גיסא, היא נועדה להביא בפני הרשות החוקרת מידע אשר בכוחו לקדם את החקירה. במובנים רבים, יש בכוחה של גביית גרסה מוקדמת כדי למנוע את שיבוש החקירה (שכן ניתנת לחשוד האפשרות למסור את גרסתו, עוד בטרם נחשף לחומרי החקירה). מאידך גיסא, יש בחקירת החשוד (טרם הגשת כתב אישום) כדי לשמור על זכויותיו, ולאפשר לו למסור הסבר ראוי למעשים ולעבירות שבביצוען הוא נחשד. הסברים אלו, במקרים רבים, עשויים למנוע את הגשת כתב האישום, או למקד אותו למעשים ולעבירות אחרים - ובכך נמנעת לא אחת הפגיעה היתרה הכרוכה בעצם הגשת כתב אישום נגד החשוד.

12. יחד עם זאת - לא קיים 'כלל הכרעה אוטומטי', לפיו בכל מקום בו לא נחקר החשוד טרם הגשת כתב האישום - אחת דינו של ההליך הפלילי להתבטל. כל מקרה ונסיבותיו. כך למשל ניתן למצוא מקרים בהם נעתר בית המשפט לבקשה לביטול כתב אישום מטעמי 'הגנה מן הצדק' בהיעדר חקירה של החשוד טרם הגשת כתב האישום [ר' למשל ת"ב (שלום-קריית) 44015-04-12 **ועדה מקומית לתכנון ובניה לב הגליל נ' נסאר** (12.6.2014)]. היו מקרים בהם בית המשפט הכריע בטענת 'הגנה מן הצדק' רק לאחר שמיעת הראיות, ולא כטענה מקדמית - והורה על זיכוי הנאשם [ר' למשל ת.פ. (שלום-אשקלון) 36978-09-17 **מדינת ישראל נ' סימנובסקי** (29.1.2019)]. ומן העבר השני - היו מקרים בהם הרשיע בית המשפט את הנאשם, על אף שלא

נחקר טרם הגשת כתב האישום [ר' למשל ת.פ. (שלום-כפר סבא) 50156-10-14 מדינת ישראל נ' אונגר (10.10.2018)].

13. בענייננו, נראה כי קיימת מחלוקת עובדתית באשר לאופן ביצוע הביקורת בבית העסק של הנאשמים, ובאשר ליכולתם של המפקחים שנכחו במקום - להשלים את ביצוע החקירה ולגבות את גרסתם. עוד נראה כי קיימת מחלוקת בשאלה אם הנאשמים זומנו כדין לחקירה במשרדי היחידה החוקרת.

14. מטבע הדברים, לא ניתן להכריע בסוגיות אלו ללא שמיעת עדים ומבלי להכריע באשר לאופן ניהול החקירה, ואופן ביצוע הביקורת בבית העסק.

15. מקום בו דרושה הכרעה עובדתית, הנסמכת על שמיעת עדים, לצורך דיון בטענת הגנה מן הצדק, הרי שנראה כי דרך המלך היא להכריע בטענה לאחר שמיעת הראיות, שכן לא ניתן להכריע בטענה זו כטענה מקדמית [ור' בהקשר זה ת.פ. 36978-09-17 בעניין סימנובסקי הנ"ל, שם הכריע בית המשפט בטענת הגנה מן הצדק לאחר שמיעת הראיות].

16. הוא הדין ביחס לטענות הנאשמים באשר לקבילותן ולמשקלן של ראיות שונות וביחס למחדלי חקירה. טענות מסוג זה אינן ראויות להתברר במסגרת טענות מקדמיות, ואף ספק בעיניי אם בכוחן להקים טענת "הגנה מן הצדק".

17. סוף דבר, הבקשה לביטול כתב האישום מחמת טענת "הגנה מן הצדק" - נדחית, **לעת הזו**. אין בכך כמובן כדי לחסום את הנאשמים מלהעלות טענה זו פעם נוספת, בתום שמיעת הראיות.

אני קובע דיון לקבלת מענה מפורט לכתב האישום ליום ראשון, 5.7.20, שעה 10:30.

הנאשמים מוזהרים בדבר חובת התייצבותם לדיון.

המזכירות תעביר את העתק ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, י"א סיוון תש"פ, 03 יוני 2020, בהעדר הצדדים.